

2 0 2 0

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

Buitengewone raadsvergadering – 7 januari 2020

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op dinsdag 7 januari 2019 te 19.30 uur.

Voorzitter: de heer Zwanenberg, plaatsvervangend voorzitter.

Aanwezig zijn de leden: Bakker, De Boer, Bijsterbosch, Bos, Van Corler, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Ferket, Gilissen, Işik, Van Heuven, Van der Heijden, Heijne, Homan, Te Hoonte, Kleinrensink, Koning, De Koning, Meeding, Oosters, De Pagter, Podt, Rajkowski, Roodenburg, Saïah, Sasbrink, Schipper, Schilderman, Streefland-Driesprong, Sungur, Virginia, Van Waveren, Weistra, Wijmenga, Zwanenberg en Van der Zweth en Zwinkels.

Tevens zijn aanwezig de wethouders Diepeveen, Eerenberg, Van Hooijdonk, Klein, Van Ooijen, Verschuure en Voortman.

Griffier: mevrouw Van Hall.

Opening van de vergadering.

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Geachte aanwezigen, beste mensen, beste Jan, welkom in deze buitengewone raadsvergadering over de herbenoeming van Jan van Zanen als burgemeester van Utrecht.

Ik heet speciaal welkom de familie en de vrienden van Jan die aanwezig zijn, maar ook de mensen op de publieke tribune, de aanwezige raadsleden en de mensen die thuis meekijken of meeluisteren. Ik wil vooraleerst iedereen een gelukkig en gezond 2020 toewensen.

Bericht van verhindering is ingekomen van de raadsleden Martijn van Dalen, Ruurt Wiegant, Hester Assen, Sophie Schers en de heer Ismail el Abassi.

Vanavond is één agendapunt aan de orde: de herbenoeming van Jan van Zanen, onze burgemeester.

Een aantal mensen zal vanavond het woord voeren. Dat zal dadelijk als eerste zijn de voorzitter van de vertrouwenscommissie, mevrouw Jony Ferket. Daarna krijgen achtereenvolgens het woord de commissaris van de Koning, de heer Hans Oosters, de nestor van de raad, de heer Peter van Corler, en ten slotte de herbenoemde burgemeester Jan van Zanen zelf.

Mevrouw **FERKET** (voorzitter vertrouwenscommissie): Voorzitter! De heer Jan van Zanen vervult zijn rol als boegbeeld en burgervader met verve. Hij doet dit naturel, spontaan en met gevoel voor het moment en voor de mensen die aanwezig zijn.

Iedereen in Utrecht, van de mensen achter de balie tot de directeurs in de stad, kent Jan van Zanen. De rol van burgervader en belangenbehartiger weet hij goed in te vullen. Hij is betrokken bij de stad en zet zich onvermoeibaar voor onze gemeente in. Wij hebben grote waardering voor zijn inzet.

Commissaris, leden van de gemeenteraad, leden van het college en geachte aanwezigen. Met deze woorden beschrijft de vertrouwenscommissie van de raad het functioneren van Jan van Zanen sinds zijn aantreden als burgemeester, zes jaar geleden op 1 januari 2014. Als voorzitter van de commissie namens 12 fractievoorzitters en de gehele raad doe ik een kort verslag van de rol van de raad en de vertrouwenscommissie bij zijn herbenoeming.

De commissie bereidde een aanbeveling voor om de burgemeester te herbenoemen en legde die aanbeveling voor aan de gemeenteraad. Dat gebeurde in het besloten deel van de raadsvergadering van 18 juli jl. Ook de wethouders mochten daarbij niet aanwezig zijn. Het raadsbesluit werd bekendgemaakt in het openbare deel van dezelfde vergadering. Hoe de afzonderlijke raadsleden hebben gestemd, zal geheim blijven, maar, voor alle helderheid, de

gemeenteraad van Utrecht wil heel graag dat Jan van Zanen ook de komende zes jaar onze burgemeester blijft.

De heer **OOSTERS** (commissaris van de Koning): Voorzitter! Geachte raadsleden en leden van het college, geachte burgemeester Van Zanen, Simone, Sanne, Ben, Bart, de heer en mevrouw Van Zanen, de heer en mevrouw Richardson, Koos van Zanen, familie van Simone, burgemeesters, oud-burgemeesters, vrienden en genodigden. Dank voor uw komst naar deze buitengewone raadsvergadering. Het is fijn dat wij vanavond bij elkaar zijn, en met zo velen. Een herbenoeming van een burgemeester wordt steeds vaker gevierd met een feestelijke bijeenkomst. Het aardige is dat elke gemeente dit op een volledig eigen manier vormgeeft, ook vanavond, in het mooie, historische Utrecht.

Iedereen dacht dat hij zou stoppen. Kenners zeggen dat hij niet scherp meer is, dat hij het niet meer heeft, dat hij op zijn retour is, dat hij ouder wordt en dat hij nu al kan terugkijken op een glanzende carrière. Oké boomer, het is mooi geweest.

Maar de man komt terug. Hij sprak onlangs de heroïsche woorden: "Als ik het verschil niet kan maken, heb ik hier niets meer te zoeken."

De terugkeer van stervoetballer Zlatan Ibrahimovic naar diens oude club AC Milan is de afgelopen weken een veelbesproken feit. Wereldwijd wordt daarover gesproken, maar niet in Utrecht. Utrechters zijn vol van iets heel anders, namelijk de ambtsverlenging van hun alom geliefde edelachtbare Van Zanen, die overigens net zoiets zei als Zlatan, namelijk: "Ik denk dat ik hier nog echt een verschil kan maken."

Iets minder bescheiden dan het voetbalicoon, maar als men burgemeester is van de vierde stad van Nederland, ben je evengoed een publieke figuur en een ster. Dan mag je af en toe het vuurtje opstoken met een stoutmoedig statement.

Burgemeester, wij kennen u allemaal. U bent regelmatig in het nieuws, van RTV Utrecht tot de landelijke media, nog deze week met een knallend advies over vuurwerk. Mijn zegen hebt u.

Eind december stond een mooi lang interview in het AD/UN. Ik vond de voorpagina van die editie intrigerend. Rechtsboven stond de kop: "Femke Halsema raakt in vorm." Rechtsonder stond de kop: "Van Zanen bezorgd om groei stad."

Mij viel daarbij meteen iets op. De burgemeester van Amsterdam wordt inclusief haar voornaam genoemd, maar de burgemeester van Utrecht niet. Van Zanen heeft kennelijk geen voornaam nodig. De achternaam zegt voldoende. Die is al voornaam genoeg, maar er schuilen vanzelfsprekend nog veel meer competenties in de eerste burger van Utrecht dan alleen zijn sprekende achternaam.

Hij is een uitstekend bestuurder. Zakelijk, fijn om mee te werken, charmant en attent in de omgang. Zeer benaderbaar en laagdrempelig, zelfs joviaal. Hij is van de menselijke maat. Hoe vaak tref je op foto's in de krant en in reportages op de televisie niet de man met de ketting aan, inwoners en ondernemingen bezoekend, jubilarissen fêterend en prijswinnaars de hand schuddend, een echte burgervader? Maar met een moeder die in de zorg werkte en een ondernemer als vader, ben je, zoals hij zelf zegt, voor dit mooie ambt genetisch al bevoordeeld.

Daarnaast is het afgelopen jaar zijn tweede termijn als VNG-voorzitter ingegaan, al even succesvol.

De financiële positie van gemeenten is zorgelijk en u, burgemeester, bepleit deze zaak bij de inmiddels zeer rijke rijksoverheid keer op keer krachtig. Zeer terecht. Ik sluit mij daar zeer krachtig bij aan.

Het is razend knap, mijnheer Van Zanen, dat u dit allemaal weet te combineren met uw stedelijke taken alhier en dat u er vervolgens in slaagt om er naar het gevoel van de Utrechters helemaal voor hen te zijn. In zo'n grote stad is dat natuurlijk lastig, dus u moet de momenten goed kiezen. Dat doet u met hart en ziel en met overtuiging. Bij uw komst naar Utrecht, jaren geleden, gaf u dat al aan. Als nieuwe burgemeester wilde u de stad tot in haar haarvaten leren kennen. Het was een stad die u al kende. Ontmoeten, dichtbij zijn en verbinden vond u de belangrijkste factoren. Daaraan is, na zes jaar, nog niets veranderd. Of het Centraal Museum dan wel een curieus kunstkabinetje ergens op een zolder aan de orde is, u gaat er naartoe. U zet zowel een wetenschapper die de Spinozaprijs krijgt als een toiletjuffrouw van Tivoli/Vredenburg graag in het zonnetje.

Als ambassadeur van de stad hebt u een enorm netwerk opgebouwd in het internationale bedrijfsleven, maar ook in Den Haag. Zo gaat dat als men na afloop de CEO of de minister een kaartje stuurt met de tekst: "Wij zien elkaar in Utrecht."

Graag haal ik een van uw gevleugelde uitdrukkingen aan: "Hup jongens". Die uitroep kan voor verschillende dingen staan. "Hup jongens" kan betekenen: waar is mijn speech, waarom ligt die niet op mijn bureau? Het kan ook betekenen dat de vergadering naar uw smaak te lang duurt. Uit betrouwbare bron weet ik dat het deze gemeenteraad plezier doet om u tot diep in de nacht bezig te houden, waarbij zich dan bij u een proces van graduele interne onttakeling inzet. In zo'n desperate situatie rest dan nog één hartenkreet: "Hup jongens".

"Hup jongens" kan ook betekenen dat u bij een rampenoefening vrij gemakkelijk besluit om de Grebbedijk bij Rhenen door te steken. Van het feit dat daarmee Veenendaal 6 meter onder water komt te staan, zou u de burgemeester van die gemeente meteen op de hoogte brengen, maar het besluit staat vast, want "hup jongens", wij moeten verder. Dit is een oefening, u kunt gerust blijven zitten!

Ondanks zijn notoire ongeduld is Jan de ideale gastheer, de man die je, als hij je in zijn kamer ontvangt, helemaal in het centrum van de aandacht plaatst en op je gemak stelt, daarbij de juiste vragen stelt en alle aandacht voor je heeft; gast na gast. Hij heeft elke dag veel afspraken, soms misschien tot zijn vermoeienis aan toe. Dat merk je echter nauwelijks.

Hij zorgt goed voor zichzelf en leeft zeer gedisciplineerd. Op tijd naar bed, in de weekeinden soms zelfs al om 21.00 uur. Hij is matig met drank. Hij blijft op recepties niet hangen. Hij gaat elke dag zwemmen, mits de agenda het toelaat.

Femke Halsema raakt in vorm, maar Jan van Zanen is in vorm. Ik heb begrepen dat zelfs de nabijheid van een zwembad een doorslaggevend criterium was bij de keuze van zijn woning. Dat noem ik toewijding. Over toewijding gesproken: de beruchte blauwe tas met documenten die hij 's avonds mee naar huis neemt, komt de volgende dag volledig gelezen retour, inclusief opmerkingen en adviezen.

Het afgelopen jaar hebben Utrecht stad en Utrecht provincie hetzelfde dieptepunt gedeeld: 18 maart 2019. De datum zegt genoeg. Op 18 maart 2019 werd het voor iedereen duidelijk dat het burgemeesterschap in tijden van crisis om uitzonderlijke kwaliteiten vraagt. Ik ben trots op de 26 burgemeesters in de provincie Utrecht die over deze kwaliteiten beschikken. In het bijzonder ben ik trots op de burgemeester van Utrecht, die zich op zo'n moeilijk moment op uitstekende wijze heeft weten op te stellen. Dank daarvoor.

De hoogtepunten in zijn eerste ambtstermijn zijn legio, maar Van Zanen doet er liever het zwijgen toe. Wat de hoogtepunten waren, moet je maar aan anderen vragen, vindt hij. Toch roep ik nog even de start van de Tour de France in herinnering, een megagroot sportevenement dat onder zijn auspiciën naar de stad is gehaald. En dan moet de Vuelta nog komen. Die komt in augustus. Of hij daar trots op is ... "Ik ben blij dat zoveel mensen ervan hebben kunnen genieten", klinkt het dan deemoedig.

Burgemeester, uw erelijst is lang, zo lang dat het de gemeenteraad eensgezind heeft behaagd met u door te willen. Daar ben ik blij om. Ik zie persoonlijk uit naar de voortzetting van een bijzonder plezierige en vruchtbare samenwerking in de komende zes jaar.

De uitdagingen van de stad zijn voor een belangrijk deel ook de uitdagingen van de provincie. Hoe houden wij het leefbaar, mobiel, groen, gezond, fietsbaar en prettig voor iedereen? In onze rol als voorzitters van de VNG en de Unie van Waterschappen hebben wij, samen met de toenmalige voorzitter van het Interprovinciaal Overleg, Ank Bijleveld, bij de totstandkoming van het huidige kabinet succesvol het interbestuurlijk werken weten te bepleiten. De opgave staat voorop en de overheden werken eendrachtig samen, ieder vanuit zijn eigen kracht en competentie, om aan de oplossing van de opgave bij te dragen. Dat is interbestuurlijk werken.

Dit nieuwe jaar, 2020, vormt de opmaat voor de Kamerverkiezingen in 2021. Wat mij betreft trekken wij nu net zo succesvol op in de richting van het nieuwe kabinet voor het Utrechtse belang. De provincie en de 26 gemeenten hebben elkaar in dit opzicht veel te bieden.

Jan, ik zie je al een beetje ongeduldig kijken, dus ik sluit af.

Nog even iets over jouw voornaam. Iedereen die denkt dat de "J" voor "Jan" staat, moet ik van die droom verlossen. De Utrechters weten dat de "J" staat voor "jochie", het ultieme Utrechtse woord. Dit jochie wil in deze stad nog minimaal zes jaar door. Deze stad heeft dit jochie in haar armen gesloten. Een andere combinatie dan Van Zanen en Utrecht is nauwelijks denkbaar. Zij zijn net zo met elkaar vervlochten als Zlatan Ibrahimovic en Malmö. Toen Ibrahimovic onlangs een voetbalclub in een andere stad kocht, werden de mensen in Malmö zó kwaad, dat zij het standbeeld van Zlatan letterlijk van de sokkel trokken. Men heeft dat in de krant kunnen zien. Het werd gewoon niet gepikt. Kijk hier goed naar, beste Jan; neem dit ter harte. Dan denk ik echter meteen: er is in Utrecht geen standbeeld van Jan van Zanen. Is hier misschien een bescheiden "hup jongens" op zijn plaats?

Hoe dan ook, Jan, ik wens jou alle succes toe in jouw tweede ambtstermijn.

Dames en heren! Ik dank de vertrouwenscommissie en de gemeenteraad voor de inspanningen en de zorgvuldige wijze waarop de herbenoemingsprocedure is verlopen. Ook erg bedankt voor de uitnodiging om de beëdiging, de mooie plechtigheid van vandaag, in het openbaar te voltrekken. Het is goed om een plechtig moment van het afleggen van de ambtseed – in dit geval belofte – te delen met de gekozen volksvertegenwoordiging en daarmee met de inwoners van de mooie stad Utrecht. Graag wil ik daarom nu overgaan tot de verklaring en de belofte voor de burgemeester, verwoord in artikel 65 van de Gemeentewet.

Burgemeester Van Zanen legt hierna in handen van de commissaris van de Koning de in de Gemeentewet voorgeschreven belofte af.

(Applaus.)

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Graag geef ik nu het woord aan de nestor van onze gemeenteraad, de heer Van Corler.

De heer **VAN CORLER** (nestor): Voorzitter, beste aanwezigen, beste Jan! Het is alweer zes jaar geleden dat jij startte met deze ambtsperiode als burgemeester van Utrecht. Voor Utrecht en voor jou was dit een veelbewogen periode, met pieken en dalen, lief en leed en grote en kleine gebeurtenissen waarbij jij als burgemeester hebt moeten optreden. De grote gebeurtenissen herinneren wij ons allemaal. Het is goed om ook even stil te staan bij de kleine, zoals de bijna 100 bezoeken aan 100-jarige Utrechters; de bezoeken aan meer dan 150 briljante bruidsparen; de vele herdenkingen en jubilea; de bedrijven, de evenementen en de bijeenkomsten die jij hebt geopend; je bezoekjes aan slachtoffers van overvallen of andere schokkende gebeurtenissen en de zeker 1.500 speeches bij allerlei gelegenheden, die vaak begonnen met de woorden: "Ik ben Jan en ik werk bij de gemeente". Ook heb jij rond de 300 lintjes opgespeld.

Aan de andere kant zijn er nog steeds nul lintjes die jij hebt doorgeknipt. Wat dat betreft ben jij een echte weigerburgemeester. Bijna alle openingshandelingen vind jij prima, maar jij weigert nog steeds het doorknippen van lintjes, wat de mensen in de stad in elk geval aanzet tot grote creativiteit.

Er waren volop gebeurtenissen waarbij jij als burgervader alle Utrechters mocht vertegenwoordigen. Dat waren mijlpalen voor de stad, zoals het welkom heten van de kleine Doenja als de 400.000ste inwoner van de stad, de feestelijke opening van de gerestaureerde Domtoren en het overhandigen van de sleutels van de eerste bewoners van de Merwedekanaalzone. Wij herinneren ons allemaal het weergaloze feest van 900 jaar stadsrechten, drieënhalve jaar geleden.

Er waren ook de nodige sporters die jij als burgemeester mocht huldigen, zoals de kampioenen van het FC Utrecht vrouwenteam, Daphne Schippers met zowel goud en zilver op de Olympische Spelen in Tokyo als een gouden plak in Parijs en, niet te vergeten, Keet Oldenbeuving, beter bekend als Skatekeet, met de eerste Olympische skateboardmedaille.

Na de Giro in 2010, de Tour in 2015 en de Vuelta in 2020 heeft jouw succesvolle lobby ervoor gezorgd dat vorig jaar in Utrecht de Tour Down Under is gestart.

Jij hebt je als burgemeester niet alleen beziggehouden met feesten en huldigingen. Het is jou ook gelukt om lastige, complexe klussen erdoorheen te slepen. Zo is vier jaar geleden het Nieuwe Zandpad officieel geopend en nu functioneert dat zonder noemenswaardige problemen.

Het uitroepen van Utrecht tot vuurwerkvrije stad heeft ervoor gezorgd dat wij al een paar jaar kunnen terugkijken op vrij rustige jaarwisselingen en met de uitdaging van de beveiliging van Prinses Amalia, die in Utrecht is komen studeren, laat jij zien dat jij als burgemeester op het gebied van openbare orde en veiligheid het klappen van de zweep kent. Hetzelfde geldt voor het op de bres staan voor de belangen van de op dit moment 327 Nederlandse gemeenten en dat jij ruim twee jaar geleden, na acht jaar, het VNG-voorzitterschap overdroeg aan burgemeester Everhardt.

Je rol als voorzitter van de gemeenteraad is niet onopgemerkt voorbijgegaan. Het is een hele klus om debatten met vijftien fracties in goede banen te leiden, zeker als wij weer eens spreken over onze eigen werkwijze. Jij deed dat met verve. Het is prettig dat jij wil starten met een derde periode als burgemeester, al is het maar om na de verkiezingen in maart van dit jaar een soepele overgang naar de volgende raads- en collegeperiode mogelijk te maken.

Beste Jan, dames en heren! Misschien is het wat verwarrend na al die terug- en vooruitblikken die bij de start van het nieuwe jaar gebruikelijk zijn, maar jullie merken dat ik mij tijdens het reces heb verdiept in de kunst van het terugblikken vanuit de toekomst. Ik heb een setje tarotkaarten aangeschaft, koffiedik gekeken en ik heb een gerecyclede glazen bol op de kop getikt. Ik heb mij voorgesteld hoe wij begin 2026 terugkijken op de ambtsperiode die nu begint, de tweede periode van

burgemeester Jan van Zanen, van Jan, die werkt bij de gemeente. Het blijft lastig, want ervaringen uit het verleden zijn geen garantie voor de toekomst, maar onze ervaringen met jou als burgemeester, geven ons voor die toekomst wél vertrouwen, niet alleen voor de zaken die ik zojuist heb genoemd, maar ook voor lastige onderwerpen, zoals de aanpak van ondermijnende criminaliteit en optreden in crisissituaties. Wat ons vertrouwen geeft, is dat wij steeds opnieuw zien hoe goed jij de verschillende rollen van burgemeester weet te combineren: voorzitter van raad en college, boegbeeld dat altijd en overal voor Utrecht opkomt, burgervader die lief en leed met de Utrechters deelt en die iedereen kent en die naast verbinder ook een strenge beschermer van de openbare orde en de veiligheid is. Ons vertrouwen mondde uit in een eensgezinde voordracht voor herbenoeming. Jony Ferket las zojuist uit dat raadsbesluit voor.

Ik kan alleen maar onderschrijven dat de raad, net als de meeste Utrechters, dat weet ik zeker, vertrouwen hebben in een toekomst met Jan van Zanen als burgemeester en dat wij over zes jaar inderdaad met plezier en met trots kunnen terugkijken op een succesvolle tweede termijn. Succesvol voor jou, voor ons als lokaal bestuur, maar vooral voor onze stad en haar inwoners. Het toespraakje van de nestor ligt al klaar.

Tot slot heb ik namens de raad een geschenk voor jou, Jan. Ik reken erop dat jij daar net zo goed en liefdevol voor zorgt als voor de stad en hem de komende jaren rustig kan zien groeien, zodat jij over een paar jaar in de schaduw van deze hazelnootboom tevreden kan terugkijken op de ambtsperiode waaraan jij nu begint. Veel succes!

(De heer Van Corler overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de hazelnootboom aan de heer Van Zanen.)

Mevrouw **FERKET** (voorzitter vertrouwenscommissie): Jan, dat is nog niet alles. Die boom is een geschenk van de raad, maar ook de vertrouwenscommissie heeft iets bedacht. Wij hebben een traditie. De cartoon komt ooit, maar nu hebben wij voor jou een prent die is voorzien van een door de twaalf fractievoorzitters opgestelde tekst. Nu is het soms best lastig om met twaalf fractievoorzitters tot een tekst te komen waar iedereen zich in kan vinden, maar het vinden van een tekst voor onze burgemeester ging heel makkelijk.

(Mevrouw Ferket overhandigt daarop, onder applaus van de aanwezigen, de prent aan de heer Van Zanen.)

De heer **VAN ZANEN** (burgemeester): Voorzitter! Geachte leden van de raad, griffier, leden van het college en voorzitter. Een aantal mensen kon ik dit de afgelopen zes dagen tot mijn spijt nog niet zeggen ... maar ik zeg het nu: gelukkig nieuwjaar!

Beste mensen in de raadszaal en thuis. Wat aardig dat u de moeite hebt genomen om te komen. Of misschien kijkt of luistert u thuis.

Welkom al die voor mij zeer gewone, maar voor u hoop ik speciale gasten: mijn lieve vader en moeder, Sanne, Bart en Ben, lieve Simone en familie – ouders en twee zussen – Cees, Niels, Marnix en veel goede bekenden, Amstelveners, naaste medewerkers, VNG'ers, hooggeachte lieve Lien, ik zag je zitten, ik kom straks als eerste naar jou toe: mevrouw Vos-van Gortel, burgemeester in de middeleeuwen, ik heb haar bijna opgevolgd. Lien, wat geweldig dat je er bent! En mijn hooggeachte ambtsopvolger Tjapko Poppens van Amstelveen.

Lieve Jony, dank voor je bijdrage namens de vertrouwenscommissie en dank je wel voor die prachtige tekst.

Dank je wel commissaris van de Koning, beste Hans, voor je vriendelijke woorden. Ik vind het heel erg complimenteuzen om met AC Milan te worden vergeleken, een voetballer op leeftijd. Mijn vader kon veel beter voetballen dan ik. Hij heeft gevoetbald tot de leeftijd die ik nu heb, niet bij AC Milan, maar bij EVC. Hij was als voetballer veel minder bescheiden dan ik.

Stoutmoedige statements. Ik kan dat niet altijd laten. Ik doe een heleboel verkeerde dingen. Daarover later meer. Ik doe dat niet zo heel vaak. Ik moet je op één punt tegenspreken, beste Hans. Aan het eind van zo'n vergadering beperkt de graduele onttakeling zich niet tot intern; die is ook extern zeer goed zichtbaar.

Dank lieve nestor, beste Peter, nestor van de gemeenteraad. Dan is dat dus geregeld. Over zes jaar ben jij er dus ook nog. Dat terugkijken in de toekomst vind ik heel mooi.

Er is een geruststellende gedachte. Als Amalia hier inderdaad komt studeren, dan hoeft de straatnamencommissie niets te verzinnen, want wij hebben al een Amaliadwarsstraat. Volgens mij is zij dat ook.

Ik dank de ministerraad, in het bijzonder de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Raymond Knops.

Tenslotte dank ik Zijne Majesteit de Koning voor het Koninklijk Besluit.

Het was de afgelopen zes jaar een voorrecht en een genoeg burgemeester van Utrecht te mogen zijn. Een eervol ambt, waar ik met veel dankbaarheid en plezier invulling aan geef. Veel vrije tijd blijft er niet over, maar ik klaag daarover niet. Ik maak de vele meters met enthousiasme en zeg niet graag "nee". Ik zou dit werk niet kunnen doen zonder de steun van mijn familie, mijn partner en van mijn naaste medewerkers. Grote dank daarvoor, recht uit mijn hart, maar ook uit mijn hoofd.

In mijn installatietoespraak van zes jaar geleden kondigde ik aan hernieuwd te willen proberen door te dringen tot de haarvaten van de stad, Hans sprak daar zojuist ook al over. Ik heb dat de afgelopen jaren met volle overgave gedaan. Ik doorkruiste de stad op zoek naar die haarvaten, naar de ziel van de stad.

Veel Utrechters maakten mij tijdens talloze ontmoetingen deelgenoot van hun lief en leed. Ik voelde mij soms een wandelend en fietsend loket. Zij vertelden mij over hun dromen en ambities. Ik verzeker u: waar ik ook kwam, iedereen heeft hart voor onze stad.

Dat de burgemeester in en buiten de stad mag optreden als vertegenwoordiger van de stad, ervaar ik als een grote verantwoordelijkheid. Ik zie het daarbij als mijn opdracht steeds namens zoveel mogelijk Utrechters op te treden en om er te zijn van en voor iedereen op verdrietige en op vrolijke momenten en om mensen toe te spreken die een mijlpaal hebben bereikt of om te delen in rouw, zoals op het Domplein na Charlie Hebdo, vandaag precies vijf jaar geleden, of op het 24 Oktoberplein na de tramslagaanval.

Is de stad de afgelopen zes jaar veranderd? Minder denk ik dan in de acht-en-een-halfjaar daarvoor, althans, in mijn beleving. Ik werkte in Amstelveen, kwam terug en zag de veranderingen. Nu ben ik er elke dag. Maar, zoals ik al eerder heb gezegd, de stad is een fysieke en mentale sprong aan het maken. Ik ben onder de indruk van de vele ideeën en initiatieven die ik elke dag tegenkom, maar ik realiseer mij ook dat alles steeds sneller gaat en steeds ingewikkelder wordt. Het is de vraag of iedereen alles kan bijbenen, in hoofd, hart en gestel. Die sprong is ook in cijfers zichtbaar. Toen ik begin 1990 gemeenteraadslid werd, telde Utrecht ruim 230.000 inwoners. Bij mijn aantreden als burgemeester in 2014 waren het er 328.000. Ik ging in 2018 op bezoek bij de 350.000ste inwoner, Sebastiaan. Hij werd de afgelopen 4 september 1. Ik vraag mij af of Utrecht aan het einde van mijn nieuwe ambtstermijn, in 2026, 400.000 inwoners telt. Wij zullen dat zien.

Het overgrote deel van de Utrechters is in het algemeen gelukkig en heeft vertrouwen in de medemens. Dat dit zo blijft tijdens en na het maken van die spreekwoordelijke sprong moet een hoge ambitie zijn van ons allemaal. Ik hoop de komende jaren voor en achter de schermen aan die ambitie te kunnen bijdragen en nog niet bekende zorgen en ongehoorde stemmen een plek te geven. Dit ligt in het verlengde van het onderwerp waaraan ik ook de komende zes jaar de meeste tijd en energie aan zal besteden: veiligheid. Zes jaar geleden zei ik dat wij ons moesten realiseren dat het vaak de vrijheid van de één is die de vrijheid van de ander beperkt en dat wij in een dichtbevolkte stad als Utrecht gezamenlijk een manier moeten vinden om elkaar een beetje de ruimte te geven. Dat gaat met vallen en opstaan. Gelukkig is er veel dat goed gaat. Ik heb groot respect en waardering voor het werk van de mensen die aan onze veiligheid werken – in de meest brede zin van het woord – binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Daarbij blijf ik ook de komende periode samen met de collega's in de regio, samen met mijn negen collega regio burgemeesters, erop hameren dat veiligheid een onderwerp is van ons allemaal. Om het te zeggen in de woorden die hij uitsprak tijdens een bijeenkomst over criminaliteitsbestrijding van de door mij zeer geliefde oud burgemeester van Amsterdam, Eberhard van der Laan: "Kijk. Wij zitten hier aan een grote tafel. Als je die door het raam wil gooien, lukt dat niet. Maar als wij allemaal een hoek pakken, ligt hij zo buiten." Samenwerken dus.

Bovendien blijf ik inzake veiligheid naast aandringen op meer politiecapaciteit sterk inzetten op een aanpak die dicht bij de mensen staat en die is gericht op samenwerking en verbinding. Wij moeten het namelijk ook hebben van de mensen in de wijken en de buurten, wijkagenten, jongerenwerkers, buurtvaders, conciërges en beheerders die zich elke dag inzetten voor een veilige en schone wijk. Ik weet zeker dat het op de lange termijn loont om mensen op die manier bij de samenleving te betrekken en in de samenleving actief te houden en om scherpe grenzen te trekken rond onverdraagzaamheid en hufterigheid.

Van die aanpak dicht bij mensen kennen wij op veel plekken in de stad goede voorbeelden. Denk aan Christa Kuijer die zes dagen per week door haar buurt een ronde loopt, buurtfeesten organiseert en iemand een knuffel geeft die verdriet heeft. Of aan Youssef Loukili, die met zijn project "Wijkconnectors" buurtgenoten inzet om jongeren in de buurt te helpen. En aan Ugur Bilginer en Marith Brouwer, die vorig jaar als wijkagenten in Hoograven aan de slag zijn gegaan en de schakel vormen tussen het politieapparaat en de burgers.

De laatste onderwerpen waarover ik vanavond iets wil zeggen, zijn de gemeenteraad en de samenwerking met de gemeenteraad. Wij hebben elkaar sinds 1 januari 2014 een beetje leren kennen tijdens bijna alle 108 raadsvergaderingen. Ik mocht als uw voorzitter, als hoeder van de integriteit en als bewaker van de inbreng van de minderheid in de gemeenteraad kennismaken met in totaal 95 raadsleden. Ik heb ze allemaal leren kennen als gedreven, betrokken en, net als ik, zeer ambitieus. Zij verrichten hun werk in een doorgaans collegiale bestuurscultuur. De 45 leden van de gemeenteraad willen gezamenlijk iets goeds neerzetten en gunnen elkaar het licht in de ogen. De gemeenteraad is inmiddels twee jaar op pad. Via de voorzitter wil u meegeven een beetje op uzelf te passen. U bent vliegend van start gegaan. De agenda's zijn doorgaans boordevol. Het aantal vragen, moties en amendementen is niet aan de vingers van één hand te tellen. Dat tempo lijkt mij lastig vol te houden. De intensiteit waarmee u te werk gaat, valt te prijzen, maar soms houden wij elkaar ook wel heel erg bezig. Niet ieder onderwerp hoeft zes keer te worden behandeld. Ook de samenwerking van de gemeenteraad met het college en met de medewerkers van de raadsgriffie en de ambtelijke organisatie is echt iets om te koesteren. Natuurlijk, alles is relatief. Wel lijkt het mij verstandig om met een strategische blik ieders rol te bekijken om kluitjesvoetbal te voorkomen en om de verschillende rollen duidelijker af te bakenen. Dat is iets waarover ik het komende halfjaar wil nadenken, samen met de griffier en met de gemeentesecretaris en vervolgens natuurlijk ook met u, leden van de gemeenteraad.

Geachte leden van de gemeenteraad, geachte aanwezigen, dank voor de voordracht, dank voor uw vertrouwen, dank voor de ruimte die u mij via de VNG geeft, ook de 354 andere gemeenten in Nederland te dienen, ook in de internationale arena.

U krijgt de komende zes jaar dezelfde mens, met zijn gebruiken, falen en feilen. Wel een beetje "sadder and wiser", hoop ik, zowel privé als in het werk.

Ik zie mijn tweede termijn met vertrouwen tegemoet. Ook de komende jaren zet ik mij graag voor Utrecht in. Het is de stad van mijn dromen, tolerant en toegankelijk. Ik geef er alles voor. Ik kan en wil niet anders. Mijn twee kinderen weten er alles van. Ik doe het met heel veel plezier en hoop her en der iets goeds te doen.

Ik verheug mij op de voortzetting van onze samenwerking en op heel veel ontmoetingen met mensen in en buiten Utrecht.

Dank u wel.

(Applaus).

De **VOORZITTER**: Dames en heren! Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van deze buitengewone raadsvergadering. Ik nodig u allen uit om beneden in de hal Jan van Zanen te feliciteren met zijn herbenoeming. U kunt daar ook genieten van een hapje en een drankje.

De voorzitter sluit hierna, aangezien niets meer aan de orde is, de vergadering.